

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรในจังหวัดเชียงใหม่” ได้จากการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทราย โดยทำการศึกษาผู้สูงอายุทั้งหมด 400 ราย ผลการศึกษาประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 สถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรวัยสูงอายุ

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของประชากรวัยสูงอายุทั้งก่อนและหลังจากการเข้าสู่วัยสูงอายุ

ส่วนที่ 4 ปัญหา และความต้องการของประชากรวัยสูงอายุ

4.1 สถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550) แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ผู้สูงอายุจังหวัดเชียงใหม่ และแนวโน้มของสถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนประชากรจังหวัดเชียงใหม่แยกตามช่วงอายุ ปี พ.ศ. 2547-2550

ช่วงอายุ (ปี)	หน่วย:คน			
	2547	2548	2549	2550
0-14	286,640 (19.23)	283,568 (18.84)	281,293 (18.50)	275,457 (18.28)
15-59	1,022,312 (68.59)	1,038,445 (69.01)	1,052,953 (69.27)	1,042,904 (69.22)
60 ปีขึ้นไป	181,520 (12.18)	182,783 (12.15)	185,933 (12.23)	188,344 (12.50)
รวม	1,490,472 (100)	1,504,796 (100)	1,520,179 (100)	1,506,705 (100)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550)

หมายเหตุ: ข้อมูลในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.1 เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุของจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2550 พบว่าสัดส่วนประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี มีสัดส่วนมากที่สุด รองลงมาคือ สัดส่วนประชากรอายุระหว่าง 0-14 ปี และที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 68.59, 19.23 และ 12.18 ตามลำดับ

โดยสัดส่วนประชากรช่วงอายุระหว่าง 0-14 ปี มีสัดส่วนลดลงจากปี พ.ศ. 2547 ร้อยละ 19.23 ลดลงเหลือร้อยละ 18.28 ของประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2550 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการควบคุมจำนวนประชากร ประกอบกับประชากรวัยเจริญพันธุ์ในปัจจุบันมีแนวโน้มอยู่เป็นโสดมากขึ้น แต่งงานเมื่อมีอายุมาก และที่แต่งงานแล้วก็ไม่นิยมมีบุตร หรือมีบุตรเพียง 1-2 คน เท่านั้น สำหรับประชากรช่วงอายุระหว่าง 15-59 ปี ซึ่งเป็นประชากรในช่วงวัยแรงงาน มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68.59 ของประชากรทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2547 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 69.27 ในปี พ.ศ. 2549 และปรากฏว่าในปี พ.ศ.2550 กลับลดลงเป็นร้อยละ 69.22 ของประชากรทั้งหมด

อย่างไรก็ตามพบว่าสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป หรือประชากรวัยพึ่งพิงในวัยสูงอายุของจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 12.18 ในปี พ.ศ. 2547 เป็นร้อยละ 12.23 ในปี พ.ศ.2549 และเพิ่มเป็นร้อยละ 12.50 ของประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2550 ทั้งนี้สาเหตุของการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุส่วนหนึ่งมาจากการที่อายุขัยเฉลี่ยของประชากรไทยเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการแพทย์มีการพัฒนาอยู่เสมอ และการหันมาเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้น ทำให้มีอายุขัยโดยเฉลี่ยของประชากรไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2549)

4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรวัยสูงอายุ

ในการศึกษาด้านข้อมูลทั่วไปของประชากรวัยสูงอายุ ได้ทำการศึกษาโดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชากรวัยสูงอายุ เกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส การมีบุตร อายุ ระดับการศึกษา และบทบาทในครอบครัว

ตารางที่ 4.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
ชาย	125 (31.25)	39 (18.31)	41 (42.71)	45 (49.45)
หญิง	275 (68.75)	174 (81.69)	55 (57.29)	46 (50.55)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.2 ซึ่งแสดงผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ราย พบว่ากลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.75 ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีเพียง 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.25 ของตัวอย่างทั้งหมด

พิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนแต่ละอำเภอที่เลือกกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายทุกอำเภอ โดยอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงสูงถึงร้อยละ 81.69 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ขณะที่ อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทราย มีสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ร้อยละ 57.30 และ ร้อยละ 50.55 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในแต่ละอำเภอตามลำดับ

อย่างไรก็ตามพบว่าอำเภอเมืองเชียงใหม่มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมากกว่าอำเภอสันป่าตองและสันทรายค่อนข้างมาก ทั้งนี้การที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงนั้น เนื่องมาจากพฤติกรรมการดำเนินชีวิต และการดูแลสุขภาพสุขภาพของเพศหญิง ทำให้เพศหญิงมีอายุขัยยืนยาวมากกว่าเพศชาย และตามข้อมูลทะเบียนของที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ (2549) พบว่ามีประชากรวัยสูงอายุเพศหญิงจำนวนมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างประชากรวัยสูงอายุเพศหญิงที่มีจำนวนมากกว่าเพศชายในการสำรวจข้อมูลครั้งนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
โสด	15 (3.75)	9 (4.23)	2 (2.08)	4 (4.40)
สมรส	209 (52.25)	113 (53.05)	51 (53.13)	45 (49.45)
หม้าย/หย่าร้าง	176 (44.00)	91 (42.72)	43 (44.79)	42 (46.15)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

สถานภาพสมรส (ตารางที่ 4.3) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกอำเภอมีสถานภาพสมรสแล้ว โดยกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานภาพสมรสและสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง รวมกันคิดเป็นร้อยละ 96.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สถานภาพโสด มีเพียงร้อยละ 3.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่านั้น

เมื่อแยกพิจารณาเป็นอำเภอพบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทราย สัดส่วนของสถานภาพโสดใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 4.23 , 2.08 และ 4.40 ตามลำดับ เช่นเดียวกับสัดส่วนของสถานภาพการเป็นหม้ายหรือหย่าร้าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทราย มีสัดส่วนการเป็นหม้ายหรือหย่าร้างที่ใกล้เคียงกันเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 42.72, 44.79 และ 46.15 ตามลำดับ

จากอัตราส่วนของสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้างที่ค่อนข้างสูง อาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น จากข้อมูลสถิติพบว่าประชากรในภาคเหนือโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่มีสถิติการหย่าร้างสูงเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 16.99 ของประชากรการหย่าร้างทั้งหมดของภาคเหนือ (ข้อมูลบริการกรมการปกครอง, สถิติงานทะเบียนทั่วไป ปี พ.ศ. 2550) และการเสียชีวิตไปก่อนคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพการมีบุตร

บุตร	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
ไม่มี	54 (13.50)	23 (10.80)	15 (15.63)	16 (17.58)
มี	346 (86.50)	190 (89.20)	81 (84.37)	75 (82.42)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงอัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาการมีบุตร พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีสถานภาพสมรส และหม้ายหรือหย่าร้าง มีบุตรเป็นส่วนใหญ่ โดยคิดเป็นร้อยละ 86.50 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและหม้ายหรือหย่าร้าง

เมื่อจำแนกตามอำเภอพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกอำเภอมีสภาพการมีบุตรคิดเป็นค่าร้อยละที่ใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มตัวอย่างอำเภอเมืองเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 89.20 อำเภอสันป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 84.37 และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 82.42 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและหม้ายหรือหย่าร้างแต่ละอำเภอ สาเหตุเพราะคนรุ่นเก่าที่เมื่อแต่งงานแล้วนิยมการมีบุตร

จากตารางที่ 4.5 พบว่าอายุเฉลี่ยของประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 68.21 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่พบส่วนใหญ่ทุกอำเภอ มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 60-64 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี พ.ศ. 2549 ที่แสดงถึงสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่คิดเป็นร้อยละ 10.6 ของจำนวนประชากรทั้งหมดทั่วประเทศแล้ว ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.9 รองลงมา คือ อายุ 70-79 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.5 และ อายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.3 ของจำนวนประชากรทั้งหมดทั่วประเทศ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย ,2549)

ตารางที่ 4.5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

อายุ (ปี)	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
อายุเฉลี่ย	68.21	68.06	68.89	67.78
60 – 64	173 (43.25)	89 (41.78)	38 (39.58)	46 (50.55)
65 – 69	41 (10.25)	26 (12.22)	12 (12.50)	3 (3.30)
70 – 74	119 (29.75)	70 (32.86)	23 (23.96)	26 (28.57)
75 – 79	39 (9.75)	14 (6.57)	14 (14.58)	11 (12.09)
80 ปีขึ้นไป	28 (7.00)	14 (6.57)	9 (9.38)	5 (5.49)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงอัตราส่วน (ร้อยละ)

ตารางที่ 4.6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
ไม่ได้เรียนหนังสือ	172 (43.00)	5 (2.35)	88 (91.67)	79 (86.81)
ประถมศึกษา	159 (39.75)	142 (66.67)	6 (6.25)	11 (12.09)
มัธยมต้น/ เทียบเท่า	11 (2.75)	8 (3.76)	2 (2.08)	1 (1.10)
มัธยมปลาย/ เทียบเท่า	17 (4.25)	17 (7.97)	-	-
อนุปริญญา/ เทียบเท่า	18 (4.50)	18 (8.45)	-	-
ปริญญาตรี	23 (5.75)	23 (10.80)	-	-
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นถึงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง กว่าร้อยละ 43 ไม่ได้เรียนหนังสือ รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.75 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.75 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 4.50 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 4.25 และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า เพียงร้อยละ 2.75 เท่านั้น

เมื่อจำแนกเป็นอำเภอจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อยู่ในเขตอำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 91.67 และร้อยละ 86.81 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอตามลำดับ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือมากที่สุด ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองมีเพียงร้อยละ 2.35 ของกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองเท่านั้นที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีสัดส่วนที่มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในอำเภอเมือง ขณะที่อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 6.25 และร้อยละ 12.09 ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 2.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่านั้น โดยในแต่ละอำเภอมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เมื่อคิดเป็นสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ พบว่ากลุ่มตัวอย่างอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีสัดส่วน โดยคิดเป็นร้อยละ 3.76 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในอำเภอเมือง ขณะที่อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 2.08 และร้อยละ 1.10 ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรี พบว่ามีเพียงกลุ่มตัวอย่างจากเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่เท่านั้น คือ คิดเป็นร้อยละ 4.25, 4.5, 5.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองได้รับการศึกษาสูงสุดถึงระดับปริญญาตรี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างใน 2 อำเภอที่อยู่นอกเขตอำเภอเมืองได้รับการศึกษาสูงสุดเพียงแค่ระดับมัธยมต้นหรือเทียบเท่าเท่านั้น และส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากเป็นประชากรในวัยสูงอายุ เป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ได้รับการส่งเสริมเรื่องการศึกษามากนักในอดีต และรัฐบาลกำหนดการศึกษาภาคบังคับไว้เพียงระดับประถมศึกษาเท่านั้น ประกอบกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของประชากรวัยสูงอายุนอกเขตเมืองที่ต้องทำมาหากิน และไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา อีกทั้งข้อจำกัดทางด้านโอกาสในการเข้าถึงสถานศึกษาได้น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเมือง

ตารางที่ 4.7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบทบาทในครอบครัว

บทบาทในครอบครัว	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
เป็นหัวหน้าครัวเรือน	290 (72.50)	142 (66.67)	73 (76.04)	75 (82.42)
ไม่เป็นหัวหน้าครัวเรือน	110 (27.50)	71 (33.33)	23 (23.96)	16 (17.58)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากผลการศึกษามบทบาทในครอบครัว (ตารางที่ 4.7) พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.50 มีบทบาทเป็นหัวหน้าครัวเรือน โดยเมื่อคิดเป็นสัดส่วนจำแนกตามอำเภอ จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทเป็นหัวหน้าครัวเรือนใน อำเภอเมือง อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทราย มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 66.67 ร้อยละ 76.04 และร้อยละ 82.42 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการยอมรับนับถือของสมาชิกในครัวเรือนต่อประชากรวัยสูงอายุตามวัฒนธรรมครอบครัวของคนไทย ส่วนประชากรวัยสูงอายุที่ไม่ได้เป็นหัวหน้าครอบครัวนั้นจะเป็น คู่สมรส พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ของหัวหน้าครอบครัว

4.3 ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรในจังหวัดเชียงใหม่

4.3.1 ข้อมูลด้านรายได้ ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

ในการศึกษาข้อมูลด้านรายได้ของประชากรวัยสูงอายุ ได้ทำการเปรียบเทียบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ภาวะการทำงาน อาชีพ และจำนวนรายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบข้อมูลการทำงานและการประกอบอาชีพ ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

รายการ	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี			
	รวม	อ.เมือง	อ.สันป่า ตอง	อ.สัน ทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สันป่า ตอง	อ.สัน ทราย
ทำงาน	376	192	95	89	138	49	41	48
	(94.00)	(90.14)	(98.96)	(97.80)	(34.50)	(23.00)	(42.71)	(52.75)
- เกษตรกร	259	88	89	82	60	9	24	27
	(64.75)	(41.32)	(92.71)	(90.11)	(15.00)	(4.23)	(25.00)	(29.67)
- ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	39	31	3	5	-	-	-	-
	(9.75)	(14.55)	(3.13)	(5.49)				
- พนักงาน/ลูกจ้าง บริษัท	57	57	-	-	-	-	-	-
	(14.25)	(26.76)						
- ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	21	16	3	2	78	40	17	21
	(5.25)	(7.51)	(3.13)	(2.20)	(19.50)	(18.78)	(17.71)	(23.08)
ไม่ทำงาน	24	21	1	2	262	164	55	43
	(6.00)	(9.86)	(1.04)	(2.20)	(65.50)	(77.00)	(57.29)	(47.25)
รวม	400	213	96	91	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

ผลการศึกษาสภาวะการทำงานในตารางที่ 4.8 พบว่าก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุมีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานอยู่ทั้งหมด จำนวน 376 ราย คิดเป็นร้อยละ 94 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงาน จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นอกจากนั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างในเมืองมีส่วนการไม่ได้ทำงานสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตอำเภอเมืองคือ จำนวน 21 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 9.86 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างอำเภอสันป่าตองและอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 1.04 และ 2.20 ตามลำดับเท่านั้น การที่พบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานนั้น สาเหตุเพราะว่าทำงานอยู่บ้านเป็นแม่บ้านดูแลครอบครัว ไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านหรือมีปัญหาด้านสุขภาพไม่สามารถทำงานได้

แต่หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว ก็ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างยังคงทำงานต่อ จำนวน 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างอำเภอสันป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 52.75 และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 42.71 โดยจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง 2 อำเภอนอกเขตอำเภอเมืองมีส่วนการทำงานต่อหลังเข้าสู่วัยสูงอายุสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมือง ซึ่งการที่พบว่ากลุ่ม

ตัวอย่างส่วนหนึ่งยังทำงานต่อนั้น เพราะยังมีกำลังความสามารถที่จะทำงานต่อไปได้ และอีกเหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าความจำเป็นหรือภาวะทางเศรษฐกิจที่เป็นปัจจัยทำให้กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุจำเป็นต้องทำงานต่อแม้ว่าจะพ้นอายุเกษียณแล้วก็ตาม โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำ นอกจากนี้พบว่า หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงาน โดยเพิ่มขึ้นจากจำนวน 24 ราย เพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 262 ราย หรือจากร้อยละ 6.00 เป็นร้อยละ 65.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง จำนวน 164 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.00 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างในอำเภอสันป่าตอง จำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.29 และอำเภอสันทราย จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแต่ละอำเภอ การที่เป็นเช่นนี้อาจด้วยเหตุผลที่มีอายุมากขึ้น ทำให้มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกายไม่สามารถทำงานต่อไปได้ หรือเป็นเพราะบุตรหลานไม่ยอมให้ทำงาน อยากให้พักผ่อนเนื่องจากอายุมากแล้ว

เมื่อพิจารณาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 259 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.75 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง คือ อำเภอสันป่าตองและอำเภอสันทราย กว่าร้อยละ 92.71 และ 90.11 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ตามลำดับ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ยังเป็นลักษณะเศรษฐกิจที่มีการเพาะปลูกพืชทางการเกษตรอยู่ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจข้อมูลมีความรู้ต่ำจึงไม่สามารถเลือกประกอบอาชีพอื่นได้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีเพียงจำนวน 88 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.32 ของกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองทั้งหมด อาจเป็นเพราะมีโอกาสที่สามารถเลือกประกอบอาชีพอื่นได้หลากหลายกว่า และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพข้าราชการ มีจำนวนทั้งหมด 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.75 โดยอำเภอเมืองเชียงใหม่ ประกอบอาชีพข้าราชการมากที่สุด จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.55 ของกลุ่มตัวอย่างอำเภอเมือง ส่วนที่เหลือเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตสันป่าตอง จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.13 และอำเภอสันทราย จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.49 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ในส่วนของอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัท ซึ่งพบว่าอยู่ในเขตอำเภอเมืองทั้งหมด จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 26.76 ของกลุ่มตัวอย่างอำเภอเมือง และการประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย พบกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.51 อำเภอสันป่าตอง จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.13 และอำเภอสันทราย จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.20 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ จะเห็นได้ว่าอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรลดลงเหลือเพียง จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และสัดส่วนของกลุ่ม

ตัวอย่างแต่ละอำเภอที่ประกอบอาชีพเกษตรมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน สาเหตุที่ผู้สูงอายุบางส่วนยังคงทำงานในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากงานในภาคเกษตรกรรมไม่มีการกำหนดอายุเกษียณ ซึ่งสามารถรองรับแรงงานผู้สูงอายุได้ ดังนั้นผู้สูงอายุจึงสามารถทำงานในภาคเกษตรกรรมต่อไปได้จนกว่าจะไม่สามารถทำงานได้หรือผู้สูงอายุเองไม่ต้องการทำงาน และพบว่ากลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพค้าขายมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 78 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยพบว่ากว่าครึ่งหนึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง ถึง 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.78 ของกลุ่มตัวอย่างอำเภอเมืองเชียงใหม่ นอกจากนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอสันป่าตองและอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 17.71 และ 23.08 ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ ตามลำดับ จะเห็นว่า มีกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพค้าขายเพิ่มขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ เพราะอาชีพค้าขายเป็นอาชีพอิสระ และเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้หลังจากเกษียณอายุหรือเลิกทำงานแล้ว

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านรายได้ ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

รายได้ (บาท/เดือน)	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี			
	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย
รายได้เฉลี่ย	8,391.25	10,778.17	5,518.23	5,835.17	1,980.63	2,410	1,622.40	1,351.65
ไม่เกิน 500	25 (6.25)	2 (0.94)	11 (11.46)	12 (13.19)	220 (55.00)	89 (41.78)	67 (69.79)	64 (70.33)
501-3,000	201 (50.25)	113 (53.05)	46 (47.92)	42 (46.15)	127 (31.75)	89 (41.78)	20 (20.84)	18 (19.78)
3,001-10,000	49 (12.25)	15 (7.04)	21 (21.87)	13 (14.29)	40 (10.00)	27 (12.68)	6 (6.25)	7 (7.69)
10,001-20,000	60 (15.00)	22 (10.33)	15 (15.63)	23 (25.27)	10 (2.50)	6 (2.82)	2 (2.08)	2 (2.20)
20,001-30,000	54 (13.50)	51 (23.94)	2 (2.08)	1 (1.10)	-	-	-	-
30,001-40,000	8 (2.00)	7 (3.29)	1 (1.04)	-	3 (0.75)	2 (0.94)	1 (1.04)	-
มากกว่า 40,000 ขึ้นไป	3 (0.75)	3 (1.41)	-	-	-	-	-	-
รวม	400	213	96	91	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านแหล่งที่มาของรายได้หลัก ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

แหล่งที่มาของรายได้	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี			
	รวม	อ.เมือง	อ.สันป่าตอง	อ.สันทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สันป่าตอง	อ.สันทราย
ทำงาน	376 (94.00)	192 (90.14)	95 (98.96)	89 (97.80)	138 (34.50)	49 (23.01)	41 (42.71)	48 (52.75)
บ้านญาติ/บ้านเช่า	-	-	-	-	39 (9.75)	31 (14.55)	3 (3.12)	5 (5.49)
รายได้จากบุตร	24 (6.00)	21 (9.86)	1 (1.04)	2 (2.20)	189 (47.25)	107 (50.24)	47 (48.96)	35 (38.46)
เงินออม	-	-	-	-	34 (8.50)	26 (12.21)	5 (5.21)	3 (3.30)
รวม	400	213	96	91	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตรา (ร้อยละ)

ข้อมูลด้านแหล่งที่มาของรายได้ (ตารางที่ 4.10) พบว่าก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ กลุ่มตัวอย่างมีรายได้หลักจากการทำงานถึงจำนวน 376 ราย คิดเป็นร้อยละ 94 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นอกจากนั้นมีรายได้จากบุตร 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 6 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้หลักจากการทำงาน เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมือง จำนวน 192 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.14 อำเภอสันป่าตอง จำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.96 และอำเภอสันทราย จำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.80 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

หลังเข้าสู่อายุวัยสูงอายุ กลุ่มตัวอย่างมีรายได้หลักเปลี่ยนแปลงไป (ตารางที่ 4.10) โดยรายได้หลักจากการทำงานลดลงเหลือเพียงแค่ 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.50 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้จากบ้านญาติหรือบ้านเช่า จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกเป็นแต่ละอำเภอ โดยอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.55 อำเภอสันป่าตอง จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.12 และอำเภอสันทราย จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.49 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจแล้วเกษียณอายุนั้นเอง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีแหล่งรายได้หลักเปลี่ยนเป็นรายได้จากบุตรเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 47.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าประชากรวัยสูงอายุส่วนใหญ่ดำรงชีพได้ในปัจจุบันด้วยการเลี้ยงดูจากบุตร บุตรจึง

นับว่าเป็นแหล่งพึ่งพิงที่สำคัญมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้นของประชากรวัยสูงอายุทั้งในเขตและนอกเขตอำเภอเมือง นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้จากเงินออม มีเพียง จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่านั้น โดยพบว่าเป็นเขตอำเภอเมืองถึงร้อยละ 12.21 อำเภอสันป่าตอง ร้อยละ 5.21 และอำเภอสันทราย ร้อยละ 3.30 ของเป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองมีการออมเงินและมีเงินออมเหลือใช้ในยามเข้าสู่วัยสูงอายุมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตอำเภอเมืองทั้ง 2 อำเภอ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความรู้สูงกว่า อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จึงตระหนักถึงประโยชน์ของการออมเพื่อไว้ใช้จ่ายหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ

ตารางที่ 4.11: รายได้เฉลี่ยตามลักษณะอาชีพของผู้สูงอายุก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี

อาชีพ	รายได้เฉลี่ย (บาท/เดือน)		
	ก่อนอายุ 60 ปี	หลังอายุ 60 ปี	+ เพิ่มขึ้น, - ลดลง
รายได้เฉลี่ยทุกอาชีพ	8,391.25	1,980.63	-6,410.62 (76.39)
เกษตรกร	4,079.15	2,825.00	- 1,254.15 (30.75)
ข้าราชการ/พนง.รัฐวิสาหกิจ	17,307.70	-	17,307.70 (100)
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	17,947.37	-	17,947.37 (100)
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	28,380.96	6,336.54	- 22,044.42 (77.67)
ไม่ได้ทำงาน	250.00	490.46	+ 240.46 (96.18)

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตรา (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.11 เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยของประชากรวัยสูงอายุ โดยแยกพิจารณาตามอาชีพจะพบว่าก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ อาชีพที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย มีรายได้เฉลี่ย 28,380.96 บาทต่อเดือน เพราะอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขายเป็นอาชีพที่ให้ผลตอบแทนหรือรายได้มากกว่าอาชีพอื่น รองลงมา คือ อาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัท ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นรายได้เฉลี่ยจำนวน 17,947.37 บาทต่อเดือน, 17,307.70

บาทต่อเดือน, 4,079.15 บาทต่อเดือน แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานก็ยังมีรายได้เฉลี่ย 250 บาทต่อเดือน เนื่องจากมีรายได้จากบุตร

หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุดก็ยังคงกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและค้าขายอยู่ แต่จะเห็นว่ายังมีรายได้เฉลี่ยลดลง เหลือเพียง 6,336.54 บาทต่อเดือน และอาชีพที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด คือ อาชีพเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยลดลงเหลือเพียง 2,825.00 บาทต่อเดือน ผลการศึกษาพบว่าเกือบทุกอาชีพปรากฏว่ามีรายได้เฉลี่ยลดลง แต่ก็ถือว่าเป็นรายได้ที่มากกว่ารายได้จากการศึกษาวิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม ของประชากรผู้สูงอายุประเทศไทย ที่ได้สำรวจข้อมูลจากผู้สูงอายุทั่วประเทศไว้เมื่อปี พ.ศ. 2532 ที่ปรากฏผลว่าผู้สูงอายุทั้งประเทศมีรายได้เฉลี่ยไม่ถึง 500 บาทต่อเดือน (นภาพร ชโยวรรณ, มาลินี วงษ์สิทธิ์ และ จันทรพีญ แสงเทียนฉาย, 2532)

จะเห็นได้ว่าทั้งก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ อาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด ซึ่งก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มตัวอย่างอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ย 28,380.96 บาทต่อเดือน แต่ลดลงเหลือ 6,336.54 บาทต่อเดือน อย่างไรก็ตามจะพบว่ามีเพียงกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานเท่านั้นที่มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น จากเดิมมีรายได้เฉลี่ย 250 บาท หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มเป็น 490.46 บาท เนื่องจากหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วมีรายได้จากแหล่งอื่นเพิ่มขึ้น เช่น สวัสดิการความช่วยเหลือจากภาครัฐ เบี้ยยังชีพคนชรา หรือรายได้จากบุตร เป็นต้น การที่จำนวนผู้สูงอายุทำงานลดลงและมีรายได้ที่น้อยกว่าวัยก่อนเกษียณอายุ สามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีทุนมนุษย์ คือ ปัจจัยที่สำคัญที่เป็นตัวกำหนดรายได้ตลอดชีวิตของเรา คือ ปัจจัยพลังแห่งความเข้มแข็งของร่างกาย (Strength) สุขภาพอนามัย ความเข้มแข็งของร่างกาย เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้คนสามารถทำงานได้มากหรือน้อยเพียงไร สามารถหารายได้มากน้อยเพียงไร คนเราแม้จะมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์มากมายเพียงไร ถ้าหากสุขภาพไม่ดีเจ็บป่วยเป็นประจำย่อมไม่สามารถจะทำงานได้ดี ปกติในวัยหนุ่มสาวบุคคลจะทำงานไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ทั้งนี้เพราะพลังของร่างกายมีมาก แต่เมื่ออายุสูงขึ้นพลังนี้ก็ค่อยลดน้อยถอยลง (Diminishing) และจะลดลงค่อนข้างเร็วเมื่อถึงวัยชรา ในขณะที่อายุเพิ่มขึ้นประสบการณ์เพิ่มขึ้น และพลังกำลังยังมีเพิ่มมากขึ้นนั้นการทำงานจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่พอถึงระยะหนึ่งพลังกำลังลดน้อยถอยลง (ร่างกายเข้าสู่วัยชรา) แม้ว่าจะมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่พลังกำลังและความชราของร่างกายจะเป็นตัวถ่วงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้แนวโน้มของรายได้ลดน้อยถอยลงเรื่อย ๆ

4.3.2 ข้อมูลด้านการใช้จ่าย ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

การศึกษาข้อมูลด้านการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูลด้านการใช้จ่ายก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยพิจารณาจากค่าใช้จ่ายหลักของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบข้อมูลประเภทการใช้จ่าย ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

รายการ	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี จำนวนราย (ร้อยละ)				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี จำนวนราย (ร้อยละ)			
	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย
ค่าอาหาร เครื่องดื่ม	400 (100)	213 (100)	96 (100)	91 (100)	295 (73.75)	157 (73.71)	71 (73.96)	67 (73.63)
ค่าที่อยู่อาศัย	215 (53.75)	183 (85.92)	15 (15.63)	17 (18.68)	-	-	-	-
ค่าสินค้าอุปโภคบริโภค ส่วนตัว และ ครอบครัว	400 (100)	213 (100)	96 (100)	91 (100)	289 (72.25)	156 (73.24)	72 (75.00)	61 (67.03)
ค่าเครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อ ความบันเทิงและเพื่อ อำนวยความสะดวก ภายในบ้าน	325 (81.25)	184 (86.39)	73 (76.04)	68 (74.73)	26 (6.50)	17 (7.98)	4 (4.17)	5 (5.50)
ค่าอุปกรณ์สื่อสาร ทันสมัย	135 (33.75)	92 (43.19)	18 (18.75)	25 (27.47)	11 (2.75)	7 (3.28)	1 (1.04)	3 (3.30)
ผ่อนชำระหนี้สิน	227 (56.75)	136 (63.85)	48 (50.00)	43 (47.25)	-	-	-	-

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.12 ข้อมูลประเภทการใช้จ่ายของประชากรก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ พบว่าทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง คือ ร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นอกจากนั้นก็เป็นการใช้จ่ายไปเพื่อเป็นค่าเครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อความบันเทิงและอำนวยความสะดวกภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นค่าที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 53.75 และมีกลุ่มตัวอย่าง

บางส่วนที่ใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าอุปกรณ์สื่อสารทันสมัยไว้ใช้ คิดเป็นร้อยละ 33.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างทั้งที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตอำเภอเมืองต่างก็มีภาระการใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปกับค่าอาหาร ค่าเครื่องคั้ม และใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าสินค้าอุปโภคบริโภคส่วนตัวและของครอบครัว เพราะเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ และใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าเครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อความบันเทิงและเพื่ออำนวยความสะดวกภายในบ้าน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกอำเภอใช้จ่ายเพื่อการนี้ เมื่อเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ โดยในอำเภอเมืองเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 86.39 อำเภอสันป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 76.04 และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 74.73 ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในแต่ละอำเภอ ซึ่งก็อาจถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแต่ละครอบครัวในปัจจุบันไปแล้ว และมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าอุปกรณ์สื่อสารทันสมัยไว้ใช้ คิดเป็นร้อยละ 33.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แต่พบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในเมืองมีความสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างนอกเขตอำเภอเมือง แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าเทคโนโลยีเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่ม โดยกลายเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตไปแล้ว ส่วนการใช้จ่ายอีกด้านหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างต้องจ่ายก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ก็คือการผ่อนชำระหนี้สิน เกินกว่าครึ่งหนึ่งหรือคิดเป็นร้อยละ 56.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ทั้ง 3 อำเภอ เหตุผลเพราะเมื่อพิจารณารายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ดังนั้น ทางที่จะให้ได้เงินมาเพื่อให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ก็คือ จากการก่อหนี้นั่นเอง หรือเป็นการก่อหนี้เพื่อการสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อความมั่นคงของชีวิต

หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ พบว่าค่าใช้จ่ายหลักของกลุ่มตัวอย่างก็ยังคงเป็นค่าอาหาร เครื่องคั้ม และค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าสินค้าอุปโภคบริโภคอยู่นั่นเอง คิดเป็นร้อยละ 73.75 และ 72.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ เมื่อเทียบเป็นสัดส่วนของแต่ละอำเภอแล้วมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทั้ง 3 อำเภอ

แต่เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลประเภทการใช้จ่ายก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุจะเห็นได้ว่าการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 อำเภอ ลดลงจากเดิมเกือบทุกประเภท โดยประเภทการใช้จ่ายเป็นค่าเครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อความบันเทิงและอำนวยความสะดวกภายในบ้าน และค่าอุปกรณ์สื่อสารทันสมัย ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 6.50 และ 2.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ แต่ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายแล้วหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุก็คือ ค่าที่อยู่อาศัยและผ่อนชำระหนี้สิน อาจเป็นเพราะมีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเองไม่ต้องเช่าอยู่ หรือปัจจุบันอาศัยอยู่กับบุตรหลานแล้วเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย ส่วนค่าใช้จ่ายการผ่อนชำระหนี้สินก็หมดไป หรือเพราะบุตรหลานเข้ามาช่วยแบ่งเบาภาระหนี้สินแทน การที่พบว่าค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกประเภทนั้น

สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตของ Keynes ที่เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับกระแสรายได้ตลอดช่วงอายุขัย เมื่อมีรายได้ลดลงก็จะใช้จ่ายบริโภคลดลง อย่างไรก็ตามเนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพมากขึ้น ทำให้รายจ่ายในส่วนของ การรักษาพยาบาลอาจจะสูงขึ้นได้

จากผลการศึกษาที่แสดงไว้ใน ตารางที่ 4.12 ที่พบว่าประเภทการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่าง หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว คือ ค่าที่อยู่อาศัยและผ่อนชำระหนี้สิน นั้น จึงได้ศึกษาด้านการอยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลปรากฏตามตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

ที่อยู่อาศัย	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี จำนวนราย (ร้อยละ)				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี จำนวนราย (ร้อยละ)			
	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย
บ้านตัวเอง/ คู่สมรส	358 (89.50)	192 (89.30)	86 (89.58)	80 (89.89)	330 (82.50)	176 (80.73)	79 (82.29)	75 (87.21)
บ้านบุตร	-	-	-	-	69 (17.25)	42 (19.27)	16 (16.67)	11 (12.79)
บ้านบุตรเขย/สะใภ้	2 (0.50)	1 (0.47)	1 (1.04)	-	1 (0.25)	-	1 (1.04)	-
บ้านเช่า	40 (10.00)	22 (10.23)	9 (9.38)	9 (10.11)	-	-	-	-
รวม	400	215	96	89	400	218	96	86

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.13 ด้านการอยู่อาศัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้ง 3 อำเภอ อาศัยอยู่บ้านของตัวเอง โดยคิดเป็นร้อยละ 89.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาอาศัยอยู่บ้านเช่า คิดเป็นร้อยละ 10 และบ้านบุตรเขยหรือสะใภ้ คิดเป็นร้อยละ 0.50

หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่บ้านตัวเองลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 82.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เมื่อพิจารณาสัดส่วนของแต่ละอำเภอใกล้เคียงกัน เพราะหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มตัวอย่างได้เปลี่ยนไปอาศัยอยู่กับบุตรเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 17.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 19.27 อำเภอสันป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 12.79 ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ ซึ่งเนื่องจากก่อนหน้านี้ผู้นั้นอาศัยอยู่บ้านเช่า หรือ ได้ยกบ้านให้กับบุตรหลังจากอายุมากขึ้น

ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างอีกด้านหนึ่ง ก็คือข้อมูลด้านสุขภาพของประชากรวัยสูงอายุ โดยพิจารณาจากการมีโรคประจำตัว เพราะการมีโรคประจำตัว หมายถึง การต้องใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาล ซึ่งจะเห็นว่ากลายเป็นค่าใช้จ่ายหลักของกลุ่มตัวอย่างหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านปัญหาสุขภาพ ก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ

ปัญหาเรื่องสุขภาพ	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี			
	รวม	อ.เมือง	อ.สันป่าตอง	อ.สันทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สันป่าตอง	อ.สันทราย
ไม่มีโรคประจำตัว	364 (91.00)	193 (90.61)	85 (88.54)	86 (94.51)	241 (60.25)	153 (71.83)	48 (50.00)	40 (43.96)
มีโรคประจำตัว	36 (9.00)	20 (9.39)	11 (11.46)	5 (5.49)	159 (39.75)	60 (18.17)	48 (50.00)	51 (56.04)
รวม	400	213	96	91	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.14 จากผลการศึกษาพบว่าก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มตัวอย่างไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 91 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัวมีเพียงแค่ร้อยละ 9 เท่านั้น ซึ่งสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอใกล้เคียงกัน

หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ กลุ่มตัวอย่างทั้งที่อยู่ในและนอกเขตอำเภอเมืองมีโรคประจำตัวเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 39.75 ของกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีโรคประจำตัวลดลงเหลือร้อยละ 60.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ซึ่งเป็นไปตามสภาพร่างกายก็เริ่มเสื่อมถอยตามอายุที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองมีโรคประจำตัวมากกว่าประชากรที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองที่มีโรคประจำตัวเพียงร้อยละ 28.17 เท่านั้น โดยอำเภอสันป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 50 และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 56.04 ซึ่งน่าจะเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเนื่องจากการทำงานหนักเพราะส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคการเกษตร รวมถึงพฤติกรรมกรบริโภค และความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ความต้องการ ผู้ดูแลปรนนิบัติ/ช่วยเหลือยามเจ็บป่วย

รายการ	รวม	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
ผู้ดูแลปรนนิบัติ/ช่วยเหลือยามเจ็บป่วย				
บุตร	286 (71.50)	127 (59.62)	82 (85.42)	77 (84.62)
คู่สมรส	113 (28.25)	86 (40.38)	14 (14.58)	13 (14.29)
ไม่มีคนดูแล	1 (0.25)	-	-	1 (1.09)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.15 เมื่อเกิดภาวะการเจ็บป่วยผู้สูงอายุต้องการผู้ดูแลปรนนิบัติหรือช่วยเหลือจากผลการศึกษาพบว่าผู้ดูแลปรนนิบัติหรือช่วยเหลือในยามเจ็บป่วยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้รับการปรนนิบัติดูแลและช่วยเหลือยามเจ็บป่วยจากบุตร โดยในเขตอำเภอเมืองมีสัดส่วนคิดเป็น ร้อยละ 59.62 สัดส่วนน้อยกว่าอำเภอสันป่าตอง ร้อยละ 85.42 และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 84.62 ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า ร้อยละ 28.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับการดูแลจากคู่สมรส การที่กลุ่มตัวอย่างได้รับการปรนนิบัติดูแลและช่วยเหลือยามเจ็บป่วยจากบุตรนั้น เป็นเพราะวัฒนธรรมความกตัญญูของคนไทยที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาเมื่อยามเจ็บไข้ได้ป่วยและแก่ชรา แต่ผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองที่ได้รับการดูแลจากบุตรน้อยกว่าอีก 2 อำเภอนั้น เนื่องจากอยู่อาศัยกันแบบครอบครัวเดี่ยว คือ เมื่อบุตรแต่งงานแล้วก็แยกไปอยู่กับครอบครัวตนเอง จึงไม่ได้อยู่ดูแลพ่อแม่เท่ากับบุตรของกลุ่มตัวอย่างอีก 2 อำเภอ กลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองจึงต้องอาศัยคู่สมรสใน

การปรนนิบัติดูแล ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าอีก 2 อำเภอ คือ ร้อยละ 40.38 ส่วนอำเภอสันป่าตอง และ อำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 14.58 และ 14.29 ตามลำดับ

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าการดูแลเอาใจใส่จากบุคลากรทั้งก่อนวัยสูงอายุ และ เพิ่มมากขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุไปแล้ว ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคลากรเป็นที่พึงพิงยามเจ็บป่วย และ ส่วนใหญ่มีความต้องการการดูแลจากบุคลากรในยามเจ็บป่วย

เมื่อมีการเจ็บป่วย หรือมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง สิ่งที่เกิดขึ้นแน่นอนนั่นก็คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาล ในการศึกษาด้านรายจ่ายครั้งนี้ จึงได้พิจารณาศึกษาข้อมูลด้าน ผู้ดูแลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ ประกอบ การศึกษาด้านการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างด้วย ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านผู้ดูแลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

ผู้ดูแลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ การรักษาพยาบาล	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี จำนวนราย				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี จำนวนราย			
	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย
เบิกจากราชการ (สิทธิตนเอง)	39 (9.75)	31 (14.55)	3 (3.13)	5 (5.49)	39 (9.75)	31 (14.55)	3 (3.13)	5 (5.49)
เบิกจากราชการ (สิทธิคนอื่น)	9 (2.25)	4 (1.88)	3 (3.13)	2 (2.20)	13 (3.25)	4 (1.88)	6 (6.25)	3 (3.30)
ประกันสังคม	60 (15.00)	60 (28.17)	-	-	-	-	-	-
บุตรออกให้	13 (3.25)	8 (3.76)	2 (2.08)	3 (3.30)	320 (80.00)	151 (70.89)	86 (89.58)	83 (91.21)
จ่ายเอง	225 (56.25)	60 (28.17)	85 (88.54)	80 (87.91)	-	-	-	-
อื่น ๆ	54 (13.50)	50 (23.47)	3 (3.12)	1 (1.10)	28 (7.00)	27 (12.68)	1 (1.04)	-
รวม	400	213	96	91	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: * หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.16 ผลการศึกษาพบว่าเมื่อเวลาเจ็บป่วยก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งที่จ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลด้วยตนเอง จำนวน 225 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกเป็นอำเภอพบว่า เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตอำเภอเมืองที่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง คิดเป็นร้อยละ 88.54 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอสันป่าตอง และร้อยละ 87.91 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอสันทราย รองลงมาเบิกจากประกันสังคม จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เบิกจากราชการ โดยแยกเป็นเบิกจากสิทธิตนเอง จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เบิกจากสิทธิคนอื่น เช่น คู่สมรส หรือบุตรที่รับราชการ เป็นต้น จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และอื่นๆ ในที่นี้หมายถึง เบิกจากประกันชีวิต และจากการเป็นคนไข้ในพระราชูปถัมภ์ จำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยพบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง ร้อยละ 23.47 อำเภอสันป่าตอง ร้อยละ 3.13 และอำเภอสันป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 1.10 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ตามลำดับ เพราะกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองมีการทำประกันชีวิตไว้

แต่หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วผู้ดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลส่วนใหญ่ทั้ง 3 อำเภอ พบว่าบุตรเป็นผู้ดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสูงถึงร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จากเดิม ร้อยละ 3.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เท่านั้น กล่าวได้ว่าบุตรคือบุคคลที่สำคัญมากที่สุดในการเป็นที่พึ่งพาของประชากรวัยสูงอายุ โดยเฉพาะเรื่องการดูแลช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายและการดูแลยามเจ็บป่วย ส่วนการเบิกจากราชการสิทธิของตนเองเท่าเดิมเพราะยังสามารถใช้สิทธิได้ตลอดชีวิต การเบิกจากสิทธิของคนอื่นเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 3.25 จากร้อยละ 2.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เนื่องจากมีบุตรที่ได้ทำงานรับราชการเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างเบิกจากสิทธิอื่นๆ ซึ่งลดลงเมื่อเทียบกับก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ จากร้อยละ 13.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เหลือ ร้อยละ 7.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด อาจเป็นเพราะสิทธิการเบิกจากประกันชีวิตที่มีการสิ้นสุดการคุ้มครองด้านการรักษาสุขภาพเมื่ออายุครบตามกำหนดสัญญาแล้ว

จากการศึกษาเกี่ยวกับสถานที่ที่ไปขอรับบริการการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสะท้อนถึงความพอเพียง และการเข้าถึงของสถานพยาบาล และการใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างได้ ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 สถานที่ไปรับบริการรักษาพยาบาลของประชากรวัยสูงอายุ

สถานที่รับบริการรักษาพยาบาล	รวม	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
สถานบริการของรัฐบาล	218 (54.50)	146 (68.54)	37 (38.54)	35 (38.46)
ซ้อยจากร้านขายยา	111 (27.75)	19 (8.92)	50 (52.08)	42 (46.15)
คลินิก/โรงพยาบาลเอกชน	71 (17.75)	48 (22.54)	9 (9.38)	14 (15.39)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.17 จากการผลการศึกษาค้นพบว่าเมื่อเจ็บป่วยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ไปขอรับบริการจากสถานบริการของรัฐบาล เช่น โรงพยาบาล และสถานอนามัย ทั้งนี้แยกพิจารณาพบว่าในเขตอำเภอเมืองมีผู้ขอรับบริการ ร้อยละ 68.54 อำเภอสันป่าตอง ร้อยละ 38.54 อำเภอสันทราย ร้อยละ 38.46 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

ทั้งนี้จะเห็นว่าสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองไปเข้ารับการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลของรัฐมากกว่าเมื่อเทียบกับสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างนอกเขตอำเภอเมือง เพราะในเมืองมีสถานพยาบาลของรัฐให้เลือกหลายแห่ง ทำให้มีโอกาสเข้าถึงการรักษาพยาบาลของรัฐได้มากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุที่อยู่นอกเขตอำเภอเมืองอีก 2 อำเภอ ซึ่งมีสถานพยาบาลของรัฐค่อนข้างจำกัด อีกทั้งระยะทางที่ห่างไกล และพบว่าปัจจัยหนึ่งที่เป็นเหตุผลสำคัญในการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการของรัฐของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการของรัฐบาล ก็คือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพราะมีบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าหรือการรักษาพยาบาลฟรีสำหรับวัยชรา ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลืออีกเกือบครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 45.5 ไปพึ่งร้านขายยา และคลินิกเอกชน เพราะคิดว่าได้รับบริการที่รวดเร็วกว่า และสะดวกสบายกว่า ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้ารับการรักษาพยาบาลจากคลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชนนั้น พบว่าร้อยละ 17.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และในจำนวนดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองมากกว่าที่อยู่นอกอำเภอเมือง เหตุผลเพราะสภาพเศรษฐกิจและการเงินที่ดีกว่า และมีสถานพยาบาลดังกล่าว ให้การรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพและบริการที่ดีกว่าสถานพยาบาลของรัฐ

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นต่อรายได้และค่าใช้จ่ายก่อนและหลัง
เข้าสู่วัยสูงอายุ

ความคิดเห็นต่อรายได้ และค่าใช้จ่าย	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี			
	จำนวนราย				จำนวนราย			
	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สัน ป่าตอง	อ.สัน ทราย
รายได้น้อยกว่า ค่าใช้จ่าย	227 (56.75)	96 (45.07)	71 (73.96)	60 (65.93)	200 (50.00)	110 (51.64)	46 (47.92)	44 (48.35)
รายได้เท่ากับค่าใช้จ่าย	112 (28.00)	58 (27.23)	24 (25.00)	30 (32.97)	170 (42.50)	80 (37.56)	47 (48.96)	43 (47.25)
รายได้มากกว่า ค่าใช้จ่าย	61 (15.25)	59 (27.70)	1 (1.04)	1 (1.10)	30 (7.50)	23 (10.80)	3 (3.12)	4 (4.40)
รวม	400	213	96	91	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรวัยสูงอายุต่อรายได้และค่าใช้จ่าย (ตารางที่ 4.18) พบว่าก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดว่ามีรายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 56.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รายได้เท่ากับค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 28 และที่คิดว่ารายได้มากกว่าค่าใช้จ่ายมีเพียงร้อยละ 15.25 เท่านั้น ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตอำเภอเมืองที่มีความคิดเห็นว่ารายน้อยกว่าค่าใช้จ่ายเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

หลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีรายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่ายลดลงเล็กน้อยเหลือ จำนวน 200 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพราะหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วกลุ่มตัวอย่างมีผู้ที่เข้ามารับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพให้ เช่น บุตร เป็นต้น แต่จะพบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองที่มีสัดส่วน ร้อยละ 51.64 ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงกว่าสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างอีก 2 อำเภอ อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างในเมืองยังมีค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วมากกว่า ค่าครองชีพสูงกว่ำนั่นเอง และพบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่ารายน้อยกว่าค่าใช้จ่ายเพิ่มจำนวนขึ้นจากร้อยละ 28.00 เป็นร้อยละ 42.50 เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานมีรายได้จากสวัสดิการความช่วยเหลือของภาครัฐ และได้รับรายได้จากบุตร เนื่องจากบุตรเริ่มทำงานมีรายได้และเข้ามามีบทบาทดูแลกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกว่ารายได้มากกว่า

ค่าใช้จ่ายมีจำนวนน้อยมาก เพียงแค่ร้อยละ 15.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ และลดลงเหลือร้อยละ 7.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่านั้น

การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ว่าก่อนหรือหลังเข้าสู่วัยสูงอายุมีความคิดเห็นว่ารายได้้น้อยกว่าค่าใช้จ่ายคิดเป็นสัดส่วนที่สูงนั้น แสดงให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจที่ด้อยลงของประชากรวัยสูงอายุ โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งเป็นที่ทราบดีว่ารายได้ไม่แน่นอนขึ้นกับสภาพดินฟ้าอากาศประกอบกับภาวะต้นทุนที่สูงขึ้น และราคาผลผลิตขึ้นกับพ่อค้าคนกลางไม่สามารถกำหนดราคาเองได้

4.3.3 ข้อมูลด้านการออม ก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ

ในการศึกษาข้อมูลด้านการออม โดยวิธีการเปรียบเทียบเงินออม ก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ ผลการศึกษาแสดงได้ ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านการออม ก่อนและหลัง เข้าสู่วัยสูงอายุ

เงินออม (บาท/เดือน)	ก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี				หลังเข้าสู่อายุ 60 ปี			
	รวม	อ.เมือง	อ.สันป่า ตอง	อ.สัน ทราย	รวม	อ.เมือง	อ.สันป่า ตอง	อ.สัน ทราย
เงินออมเฉลี่ย	1,015	1,607.99	513.02	156.60	18.75	19.96	20.84	13.74
ไม่มีเงินเหลือ เก็บออม	226 (56.50)	87 (40.85)	60 (62.50)	79 (86.81)	370 (92.50)	196 (92.02)	88 (91.67)	86 (94.51)
น้อยกว่า 500	19 (4.75)	11 (5.16)	5 (5.21)	3 (3.30)	30 (7.50)	17 (7.98)	8 (8.33)	5 (5.49)
501 – 2,000	75 (18.75)	39 (18.31)	28 (29.17)	8 (8.79)	-	-	-	-
2,001 – 5,000	69 (17.25)	66 (30.99)	2 (2.08)	1 (1.10)	-	-	-	-
มากกว่า 5,000	11 (2.75)	10 (4.69)	1 (1.04)	-	-	-	-	-
รวม	400	213	96	91	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

ผลการศึกษาจากการเปรียบเทียบข้อมูลด้านการออม ก่อนและหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ จะพบว่า ก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีเงินเหลือเก็บออม จำนวน 226 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการออมมีจำนวน 174 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.50

โดยมีการออมน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 4.75 มีการออม 501-2,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 18.75 มีการออม 2,001-5,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.25 แต่ที่มีการออมมากกว่า 5,000 บาทต่อเดือนมีเพียงแค่ร้อยละ 2.75 เท่านั้น

ซึ่งเมื่อแยกพิจารณาแต่ละอำเภอพบว่าในกลุ่มตัวอย่างนอกเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่มีการออมน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมีการออมมากกว่า 2,000 บาทต่อเดือน มีเพียงจำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง นอกจากนั้นไม่มีเงินเหลือเก็บออม เพราะจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าและเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองมีการตระหนักถึงความสำคัญของการเก็บออมมากกว่า เป็นการออมในรูปแบบการฝากประกันชีวิต หรือฝากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

อย่างไรก็ตามหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีมีการออม เพิ่มขึ้นเป็น 370 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากเมื่อก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ร้อยละ 63.72 ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่าย จึงทำให้ไม่มีเงินเหลือเก็บออม สอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคแบบช่วงอายุขัย ของศาสตราจารย์ฟรังโก โมดิกลิอานี ที่กล่าวว่าครัวเรือนมักจะเก็บออมไว้ขณะที่ทำงานให้ได้เพียงพอต่อแผนการบริโภค ซึ่งวางไว้ตอนเกษียณ

ตารางที่ 4.20 เงินออมเฉลี่ยตามลักษณะอาชีพของผู้สูงอายุก่อนเข้าสู่อายุ 60 ปี

อาชีพ	เงินออมเฉลี่ย (บาท/เดือน)		
	ก่อนอายุ 60 ปี	หลังอายุ 60 ปี	+ เพิ่มขึ้น, - ลดลง
เงินออมเฉลี่ย	1,607.89	18.75	1,589.24 (98.83)
เกษตรกร	210.43	37.50	- 93.80 (71.44)
ข้าราชการ/พนง.รัฐวิสาหกิจ	2,865.39	-	-
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	2,513.16	-	-
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	4,595.24	67.30	- 4,557.94 (99.19)
ไม่ได้ทำงาน	0	0	0

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.20 เมื่อคำนวณเงินออมเฉลี่ยของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาแบ่งตามอาชีพ พบว่าก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่มีการออมเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ อาชีพค้าขาย โดยมีเงินออมเฉลี่ย 4,595.24 บาทต่อเดือน รองลงมา คือ อาชีพข้าราชการ มีเงินออมเฉลี่ย 2,865.39 บาท ถัดมา คือ อาชีพพนักงานลูกจ้างบริษัท มีเงินออมเฉลี่ย 2,513.16 บาทต่อเดือน และอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพเกษตรกร ซึ่งมีเงินออมเฉลี่ย 210.43 บาทต่อเดือน เท่านั้น

กลุ่มตัวอย่างมีการออมลดลงอย่างมากหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยพบว่าอาชีพเกษตรกรมีการออมเฉลี่ยเหลือเพียง 37.50 บาท และอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขายมีเงินออมเฉลี่ยเหลือเพียง 67.30 บาทเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา เรื่อง ผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีต่อการออมเงินส่วนบุคคลตามโครงสร้างทางอายุและเพศ ในระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2568 ที่สรุปว่าประชากรวัยชรามีระดับการออมส่วนบุคคลที่ต่ำกว่ากลุ่มประชากรวัยทำงาน และมีระดับการออมเงินส่วนบุคคลค่อนข้างต่ำ (ธีระวัฒน์ จันทิก, 2550)

4.4 ปัญหาและความต้องการของประชากรวัยสูงอายุ

จากการศึกษาเพื่อให้ทราบปัญหาที่ประสบอยู่ของกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบัน ได้สอบถามปัญหา ตลอดจนความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการศึกษาแสดงได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.21 ปัญหาของประชากรวัยสูงอายุ

รายการ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
มีปัญหา	347 (86.75)	187 (87.79)	80 (83.33)	80 (87.91)
- ด้านการเงิน	254 (63.50)	153 (71.83)	59 (61.46)	42 (46.15)
- ด้านสุขภาพ	71 (17.75)	21 (9.86)	14 (14.58)	36 (39.56)
- ด้านครอบครัว	22 (5.50)	13 (6.10)	7 (7.29)	2 (2.20)
ไม่มีปัญหา	53 (13.25)	26 (12.21)	16 (16.67)	11 (12.09)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตรา (ร้อยละ)

จากการศึกษา(ตารางที่ 4.21) พบว่าปัญหาหลักที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างประสบ คือ ปัญหาด้านการเงิน ร้อยละ 63.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะเห็นได้จากรายได้ที่ลดลง และมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยเมื่อแยกพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะอาศัยในเมืองหรือนอกเขตเมืองต่างก็มีปัญหาหลักด้านการเงิน โดยกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองคิดเป็นร้อยละ 71.83 ของกลุ่มตัวอย่างในเมืองทั้งหมด จะเห็นได้ว่าเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าอีก 2 อำเภอ เพราะว่าค่าใช้จ่ายในการครองชีพในเมืองสูงกว่า ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันทรายที่มีปัญหาด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 61.4 และ 46.15 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ารายได้ที่ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และการไม่มีเงินออมที่เพียงพอสำหรับวัยสูงอายุนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านการเงินของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาด้านสุขภาพ ร้อยละ 17.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ปัญหาครอบครัว ร้อยละ 5.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 13.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เท่านั้นที่ไม่มีปัญหาใดๆ

ตารางที่ 4.22 ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ

รายการ	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด	อำเภอ		
		เมือง	สันป่าตอง	สันทราย
ส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้	252 (63.00)	184 (86.38)	31 (32.29)	37 (40.66)
ยกระดับการรักษาพยาบาล	85 (21.25)	18 (8.45)	36 (37.50)	31 (34.07)
เพิ่มพูนความรู้ทางการศึกษา	63 (15.75)	11 (5.17)	29 (30.21)	23 (25.27)
รวม	400	213	96	91

ที่มา: จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วน (ร้อยละ)

ด้านความต้องการที่จะให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือดูแล (ตารางที่ 4.22) ผลการศึกษาก็พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรวัยสูงอายุ คือ ร้อยละ 63.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเรื่องรายได้ เช่น ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น เนื่องจากประชากรวัยสูงอายุส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจการเงิน ดังนั้น จึงอยากหาวิธีการเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง และร้อยละ 21.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เห็นว่าควรมีการยกระดับการ

รักษาพยาบาลให้ทัดเทียมกันทั้งในเขตเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง เพื่อให้ประชากรวัยสูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองได้มีโอกาสเข้าถึงการให้บริการภาครัฐที่สะดวกรวดเร็ว และมีคุณภาพเท่ากับที่ประชากรวัยสูงอายุในเมืองได้รับ โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองเพียงแค่ร้อยละ 8.45 ของกลุ่มตัวอย่างอำเภอเมืองเท่านั้น ที่ต้องการให้ยกระดับการรักษาพยาบาลเพราะกลุ่มตัวอย่างในเมืองสามารถเลือกใช้บริการการรักษาพยาบาลจากสถานประกอบการได้มากกว่า และพบว่า ร้อยละ 15.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 อำเภอที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง เป็นส่วนใหญ่ที่มีความต้องการให้รัฐบาลดูแลเรื่องการเพิ่มพูนความรู้ทางการศึกษา อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าตนเองมีความรู้ไม่เพียงพอจึงทำให้ประสบปัญหาด้านการเงิน ประกอบกับมีเวลาว่างมากขึ้นหลังเกษียณจึงมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเอง อีกทั้งจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองมีความต้องการในเรื่องการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้มากกว่าอีก 2 อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 86.38 ของกลุ่มตัวอย่างอำเภอเมืองทั้งหมด ส่วนอำเภอสันป่าตองกับอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 32.29 และ 40.66 ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอตามลำดับ เนื่องจากหลังจากเกษียณแล้วไม่มีงานทำ และยังมีกำลังที่จะทำงานต่อถ้าหากเป็นอาชีพที่เหมาะสม เพื่อจะได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เหมือนกลุ่มตัวอย่างอีก 2 อำเภอที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำงานหนักทำให้สุขภาพร่างกายเสื่อมถอยเร็วกว่ากลุ่มตัวอย่างในเมือง